

מרכז לאמנות ופוליטיקה
Center for Art and Politics
مركز للفن والسياسة

1:1

אמנות ערבית
גנובה

12.07.18
20:00

Stolen
Arab Art

فن عربي
مسروق

מרכז לאמנות ופוליטיקה
Center for Art and Politics
مركز للفن والسياسة

1:1

ANNA LOULOU BAR

PROAV

מרסל
MARCEL

השרון 4, תל אביב-יפו
HaSharon 4, Tel Aviv-Jaffa
أشرون 4، تل أبيب-يافا

PRESS COVERAGE

Broadcast

Sun 15 Jul 2018

15:06

Local time

BBC WORLD SERVICE

BBC World Service - Newshour with Paul Henley

An Israeli art gallery is deliberately showing artworks by prominent Arab artists without their permission. The 1:1 Center for Art and Politics in Tel-Aviv is even calling its exhibition “Stolen Arab Art”, after the artists themselves refused to cooperate. I’ve been talking to Omer Krieger, the Center’s artistic director.

Krieger: “It’s an act of theft, I would say, the exhibition is titled ‘Stolen Arab Art’, there’s no room for misunderstandings”

-You can see how provocative this is and Palestinians will say that Israel takes their territory, now it takes their art.

“Yeah, i mean, this I would say is a kind of metaphorical way to put it, territory and property are quite similar in that way, they are kept, made exclusive...we are trying to challenge some basic principles of modern art that we want to change..”

-Well, why are you doing it, what is your motive here exactly, please?

"The first motive is to show exquisite works of art in Israel, to the Israeli public. Works that have never been shown, that are in my view almost canonical for contemporary art, especially art from the middle east. We see ourselves, here in Tel-Aviv, as part of the middle east, and nevertheless, we are under a government that’s trying to separate us. We are against separation. We are against this mentality of a ghetto, and we are for peace, we are for change, we are for recognition, respect and we hope to bring about all these things through this exhibition."

-What is it about those artworks, not just their provenance, that the Israeli public needs to see, in your opinion?

"It's very sad, but there's an urgent need to re-humanize the arab. You know, in Israel there's a lot of racism, people see arabs mostly as an enemy, as a traitor, as a threat. Nevertheless there is an opposition in Israel and there is a progressive force, quite small but still, that we are proud to be part of, and I think this project is a part of these efforts."

-Artists are famously protective of their intellectual property. You say you're not naming the artists whose work you've stolen, but you are. Their names are clearly on display at the credits at the end of these installations.

"The decision was not to publish any of the names or any of the images in the media, but to keep the moral rights of the artist, in terms of not cutting or editing the works themselves, which obviously include in the titles the names and they acknowledge their makers"

-But these artists might sue you. One of them is already threatening to

"Yeah, this is part of the risk we took, and I think courage is necessary in order to make change."

-There is an irony here, though, isn't there Omer, that you say you are doing this to familiarise people with Arab art, and to bring the two sides together in some way, and the actual consequence is igniting all the same old arguments with the same ferocity.

"I think that within this kind of blazing battle, at the moment, there are some reasonable voices that start to be heard, this is our first exhibition, and we are hoping more and more people will join us, will support our efforts and will join them, and that we will be able to keep putting pressure on the Israeli government but start talking to each other. Obviously our governments are not doing the work for us, so we got to take it in our hands."

That was Omer Krieger, artistic director of the 1:1 centre in Tel-Aviv, in Israel.

HAARETZ

Monday, July 23, 2018.

Av 11, 5778 Time in Israel: 5:41 PM

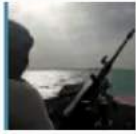
Israel News

All sections

Palestinians - Algeria

Israel - Syria

Israel - White Helmets

Why Saudi Arabia and 'Little Sparta' still can't defeat Iran in Yemen

What Syrian children learn: Anti-Semitism, love of Russia and suspicion of Iran

Trending Now

Home > Israel News

'Stolen Arab Art': Israeli Gallery Shows Artists' Works Against Their Will

New exhibit features works by artists who refuse to show in Israel. Gallery curator says exhibit is its own type of performance

Maya Asheri | [Send me email alerts](#)

Jul 14, 2018 5:12 PM

Curator Omer Krieger at the 1:1 Center for Arts and Politics Credit: Moti Milrod

- [Arab artists back out of regional show in Israeli Arab city](#)
- [Israeli college to allow Auschwitz exhibit after assurances artifacts not stolen](#)
- [Cheetah and crocodile are Palestinian, not Zionist: the conflict takes a beastly turn](#)

The south Tel Aviv art gallery, 1:1 Center for Arts and Politics, is displaying four pieces of video art by four different Arab artists who do not cooperate with Israel for political and ideological reasons. The works are presented without the artists' knowledge or consent and without attributing credit to the artists – their names do not appear in the advertising for the exhibition or in the gallery space itself.

>> **Cheetah and crocodile are Palestinian, not Zionist: the conflict takes a beastly turn**

Gallery curator Omer Krieger sees this as a political and artistic statement. "This exhibition is an art project, a type of performance," he said.

"It asks questions about what can be done through art and through art institutions, and how you can work with the law, with reality, with political conventions, with campaigns like [BDS](#) and with the Israeli government. It's a type of public art."

According to Adon, this is a moral failure. "I say this as an artist, not only as an Arab woman. It is immoral to not ask for the artist's consent. It's as if someone were to take my video art and place it in a Jewish settlement [in the West Bank] without my knowing or my name. If just some idiot accuses the artists of giving their permission in secret, it's enough to destroy their careers. Israelis always take everything so lightly, but things aren't always so light and easy."

Krieger isn't surprised by the criticism, but says not all feedback was negative: "A major Palestinian artist I love gave me a lot of complements and said she was moved by this project."

According to Krieger, he takes very seriously the possibility that this exhibition would harm the artists or put them at risk. "It's the only real concern we had and we consulted lawyers, local and international, to understand the risk. The title of the exhibition makes it clear that there's no consent here, that it's stolen, that it's an Israeli act of aggression, which is also why we don't advertise the artists' names."

Several dozen people attended the opening, and a screaming match ensued. Adi Engelman, director of the art gallery, said she "craves connection, and we need acts of peace also when there is no peace. Art has power and a role, and I learn a lot from these pieces. These pieces of art are in the world, they're exhibited in biennales and large galleries. In this exhibition, we are reaching out but the artists aren't extending their hand back to us. We know it's a unilateral act."

NEWS - 17 JUL 2018

Artist Wael Shawky Delivers Rebuke After Israeli Gallery Shows 'Stolen Arab Art' Without Consent

■ 2 MINUTES

Tel Aviv's 1:1 Center for Art and Politics is intentionally exhibiting work by contemporary Arab artists without permission or attribution

Wael Shawky, *The Song of Roland: The Arabic Version*, 2018, performance documentation, Sharjah Art Foundation's March Meeting 2018. Courtesy: Sharjah Art Foundation

EXPLORE MORE

NEWS

Wael Shawky

Walid Raad

BDS

ISRAEL

1:1 Center for Art and Politics

TEL AVIV

BOYCOTT

RELATED CONTENT

Tel Aviv's new gallery 1:1 Center for Art and Politics has caused anger after consciously showing pieces by major contemporary Arab artists without consent or attribution in their inaugural show 'Stolen Arab Art'. The gallery said they had not provided any credit to the artists 'on the assumption that they would not want for their work to be shown in Israel'.

A press statement from the gallery stated: 'We are showing the works in the exhibition in Israel without the artists's knowledge or consent, acutely aware of this act of expropriation [...] By delineating these political and geographic boundaries we wish to call attention to Israel's exclusion from the Middle East family.'

The exhibition features four video pieces by artists including Wael Shawky and Walid Raad, which are all presented without their permission, and do not feature any credits. Shawky told *frieze* that the inclusion of his artworks in the show was

'absolutely unacceptable.' He clarified that he was against showing his work in Israel, and said of the gallery: 'They stole my work and they behave as activists, pathetic.'

Gallery director Omer Krieger told *frieze* that the show 'is meant to provoke Israelis out of their indifference, despair and denial [...] The present boycott of Israel prevents artists, intellectuals and opposition supporters to act together against their repressive regimes. I think Israel deserves a boycott, but when you lose your curiosity, you lose your humanity.' Krieger added: 'I actually do think this will make a change, towards a peaceful, democratic and secular Middle East.'

Shawky told media outlet *Middle East Eye* that he was considering legal action against the gallery, and had alerted his galleries – London's Lisson Gallery and Beirut's Sfeir-Semler Gallery. Lisson Gallery told *frieze* that they had no comment to make at the time of reporting.

- *The B-Word: Debating Cultural Boycotts*

The Boycott, Divestment, and Sanctions movement is a global campaign that demands a boycott of the Israeli state in solidarity with Palestinian civil society – taking its lead from South Africa's Anti-Apartheid Movement. Critics of the movement have called it antisemitic for its treatment of Israel. The relationship between BDS and the cultural world has become increasingly strained of late; last month Germany's Ruhrtriennale arts festival disinvited Scottish hip-hop trio Young Fathers for their support for BDS, triggering international outrage.

INTERVIEWS

Curator of Israeli Exhibit *Stolen Arab Art* Explains It Is a “Hostage-Taking Situation”

An exhibition in Tel Aviv is reputedly using works by leading Arab artists without their permission, and the curators say they’re doing so deliberately to provoke a conversation around the topic of boycott.

Hakim Bishara 6 days ago

f t e 224 Shares

Omer Krieger at the opening of *Stolen Arab Art* (via [1:1 Facebook page](#))

POPULAR

- 1 Required Reading
- 2 Upending Conventions with Figurative Painting
- 3 Harnessing the Revelatory Power of Masks
- 4 Alternative Rock Gets a Reboot
- 5 The Art of a Fired Cartoonist

Stolen Arab Art, a new exhibition that opened on Thursday at the [1:1 Center for Art and Politics](#) in Tel Aviv has proven to have a very literal title. The exhibition features four video works by two world-renowned Arab artists exhibited without their knowledge or consent. The artists are not credited for their works in the gallery space or in the exhibition’s press release, but visitors have recognized portions of Walid Raad’s *The Atlas Group project* (1989–2004) and Wael Shawky’s *Cabaret Crusades* (2010–2015) in the videos on display.

That is all part of a deliberate “performative action,” according to exhibition curator and 1:1 artistic director Omer Krieger. “We are acutely aware of this act of expropriation,” it reads in the press release after borrowing from French anarchist Pierre-Joseph Proudhon’s 1840 *What is Property?* as an epigraph. “We chose not to publish the artists’ names, on the assumption that they would not want for their work to be shown in Israel, as part of the Arab and International Cultural Boycott of Israel, and with the aim of not foisting an undesired cooperation upon them, so as to shield them from criticism and accusations of treason in their countries of origin.”

The poster for the exhibition (image courtesy omerkrieger.org)

Whether it was intended as a publicity stunt or a genuine attempt to cross borders and to expose the Israeli public to Arab art, the exhibition has already garnered a good deal of publicity within and outside Israel. A video published on social media captures the opening reception escalating into shouts between opponents and proponents of the show. Raida Adun, a Palestinian artist who attended the opening, confronts the curator with her opinion: “This is beyond shameless. It is a total lack of respect to artists who have never given their consent to this. You are

endangering those artists’ lives and careers.” She is then seen arguing with Adi Englman, who is the director of Hasharon 4 complex in Israel. Another local artist adds: “You are committing violence here. I would not have agreed to showing my works without my consent, even as an Israeli artist. The only political power I possess as an artist are the works I produce.” Others have called to boycott the exhibition. The Israeli art magazine TOHU called the project “despicable” in an editorial and asked the public “not to cooperate with its organizers.”

Artist Raida Adun confronting the curator of *Stolen Arab Art* at the gallery (via the 1:1 video)

On the phone from Tel Aviv, Krieger dismisses the criticism towards his project as ramblings of “the old impotent left.”

“They’re frustrated that their art isn’t bringing any change. And some of the reactions on social media were downright Trumpian. I’m proud of what we did,” he told Hyperallergic.

Krieger, a central figure in Tel-Aviv's art scene, is best known for his work as the artistic director of the *Under the Mountain* art festival in Jerusalem between the years 2011–2015. The project, which was funded by government agencies and politically right-leaning patrons, was criticized for art-washing the conflicted and violent reality of the city.

For this new exhibition, Krieger originally wanted to include the works of 10 leading Arab artists. But when but when he tried to reach out to those artists more than two years ago, he was either rejected or ignored. The decision to show Raad and Shawky's videos without their consent came after a Palestinian artist from Gaza withdrew from an exhibition at the gallery out of fear of Hamas. Those political obstacles, claims Krieger, propelled him to proceed with his projects with or without the artists' consent.

* * *

Hyperallergic: *What point are you trying to make by stealing the works of non-consenting artists?*

Omer Krieger: The idea is first of all to show the works to an audience that hasn't seen them before. But this is also a political performance. Everyone who comes to the exhibition is complicit in the theft. We also want to examine the idea of ownership and authorship in art. The idea of intellectual property is worth rethinking. Art should not be a rare commodity kept in the vaults of collectors.

H: *I feel that this is more about politics than about intellectual property.*

OK: This is also an act to challenge [BDS](#) [the Boycott, Divestment, Sanctions movement]. I support an economic boycott but not a cultural one. Artists are usually the people fighting for democracy. To lump all Israelis together in one group would be a mistake. It weakens the opposition against the Israeli right-wing government.

H: *The BDS claims to target state funded projects rather than individuals. Its declared purpose is to encourage citizens of Israel, like you, to exert more pressure at their government to end the occupation of the Palestinian territories.*

OK: The Israeli government should be pressured, but not by a cultural boycott. It is hard to distinguish sometimes between BDS and plain hatred towards Israelis. There were people who refused to appear with me on international stages although I had projects that were not funded by the Israeli government.

H: *Will you take down the videos if you were asked to do that by the artists?*

OK: First, they need a reliable source to tell them that their works are being presented. If so, we'll have to negotiate. This is a hostage-taking situation.

H: *Are you taking hostage of these works to force the artists who made them to talk to you?*

OK: That's right. We want to break the boycott. Real theft is usually something that people want to hide. Here we have it in our title. This is a performance rather than a theft. We want to get the visitors in trouble, to participate in the theft. I hope that the artists will appreciate the sophistication of this action, that they will understand its purpose and create contact with us. I'm sure they have enough sense of humor to understand [what] we tried to do.

* * *

Krieger's hopes will most likely remain unanswered. Artist Wael Shawky condemned the exhibition on his Facebook page: "What is the point of being a thief and being so proud of your act?" He added that this exhibition only reinforces the need for a cultural boycott against Israel. Walid Raad refused to respond to the story.

Stolen Arab Art continues at [1:1 Center for Art and Politics](#) (HaSharon St 4, Tel Aviv-Yafo, Israel) until September 6 with more planned talks and events on Arab art, piracy, and copyrights.

TAGS

1:1 Omer Krieger Wael Shawky
Walid Raad

RELATED

MoMA's Travel Ban Protest Exposes a Legacy of Closeted Modernism
March 15, 2017

Israeli Museum Moves to Protect Art from Escalating Violence
November 20, 2012

Four Questions About Contemporary Arab Art
September 28, 2014

SHARE

f t e 224 Shares

Stolen Arab Art: Israeli exhibition showing Arab artwork without artists' consent

#Occupation

Wael Shawky, an Egyptian artist whose work is being shown without his permission, described the gallery as 'a thief and so proud of your act'

A poster for the exhibition in Tel Aviv (Screengrab)

Mustafa Abu Sneineh

Friday 13 July 2018 15:02 UTC

Last update: Tuesday 17 July 2018 10:57 UTC

Topics: Occupation

Tags: Art, Palestine, Occupation, Israel, BDS, Ireland

Show comments

A startup Israeli art gallery has launched its first exhibition, [Stolen Arab Art](#), in which works by prominent contemporary Arab artists are being purposefully shown without their consent or knowledge.

"We are showing the works in the exhibition in Israel without the artists' knowledge or consent, acutely aware of this act of expropriation," the 1:1 Centre for Art and Politics, a gallery in southern Tel Aviv, said in the exhibition's statement.

"By delineating these political and geographic boundaries we wish to call attention to Israel's exclusion from the Middle East family," the gallery claimed.

A selection of four video artworks by six acclaimed artists from the Arab world are being shown in the exhibition, without crediting the artists or publishing their names.

Wael Shawky, an Egyptian artist whose artwork was shown in the exhibition, was livid.

"What is the point of being a thief and so proud of your act!" he told Middle East Eye via email. "This will never change anything - all these artists, including myself, are against showing in Israel. They [the gallery] made the point even clearer."

Shawky added that he had raised the issue with his agents - the [Lisson Gallery](#) in London and the [Sfeir-Semler Gallery](#) in Beirut - to look into the possibility of taking the Israeli gallery to court. The Lisson Gallery did not confirm to MEE whether legal action would be taken.

'What is the point of being a thief and so proud of your act! This will never change anything - all these artists, including myself, are against showing in Israel' - Wael Shawky, Egyptian artist

[Walid Raad](#), a Lebanese artist whose work was also identified as being shown in the exhibition, did not respond to request for comment by publication time.

Omer Krieger, the artistic director of the gallery, told Hebrew site [Calcalist](#) that he had sent the artists emails asking them to show their works in Tel Aviv, but that they either refused or did not engage with him at all.

"This time, it was a conscious choice for unilateral engagement. There was no attempt at coexistence or normalisation [in the show]," Krieger told Calcalist.

The gallery's statement said that the exhibition sought "to promote a shared reality marked by open dialogue and exchange throughout the Middle East, without wars, occupation, or any borders".

All that through the "Stolen Arab Art".

The gallery said that it decided not to publish the artists' names based on "the assumption that they [the artists] would not want for their work to be shown in Israel, as part of the Arab and international cultural boycott of Israel".

Read more ►

[I call upon Ireland to vote for justice and ban Israeli settlements goods from its markets](#)

The Palestinian Campaign for the Academic and Cultural Boycott of Israel (PACBI), a part of the broader Boycott, Divestment and Sanctions (BDS) movement, has played a prominent role in raising international awareness of Israeli crimes against Palestinians.

Palestinians have accused Israel of appropriating their culture, whether through culinary staples such as [falafel](#), [hummus](#) and [olive oil](#), or [traditional clothing](#) - without their consent in an attempt to erase Palestinian identity and ties to the land.

PACBI has played a large role in convincing artists not to perform in Israel, and was recently a driving force behind the Irish senate's vote on 11 July moving forward a bill banning the importation of products from Israeli settlements in the occupied West Bank.

Ireland became the first European Union nation to enforce such a boycott.

It also was vital in persuading the national team of Argentina to withdraw from a football match with Israel that was scheduled to take place in Jerusalem last month.

This article is available in French on [Middle East Eye French edition](#).

Art World

'An Israeli Act of Aggression'? Why a New Show in Tel Aviv Is Showing Work by Arab Artists Without Their Consent

The art center is defying a cultural boycott of Israel.

Sarah Cascone, July 18, 2018

The poster for "Stolen Arab Art" at the 1:1 Center for Art and Politics in Tel Aviv.

SHARE

Tensions between Israel and the Arab world have come to the fore at the 1:1 Center for Art and Politics in Tel Aviv, which opened its doors last week with the inaugural exhibition “Stolen Arab Art.” True to its name, the show quite literally presents the work of Arab artists without the creators’ permission or consent. Adding to the controversy, video artworks—by Wael Shawky, Walid Raad, and two other yet-to-be-identified Arab artists—are uncredited.

Many have been quick to criticize the provocative action. In an editorial condemning the exhibition, *Tohu Magazine* slammed the show’s organizers for their “blatant disregard for the rights of artists and citizens, under the guise of enlightenment and dialogue.”

Organizers “are acutely aware of this act of expropriation,” according to the exhibition’s description. They claim the show is being held in defiance of—and in hopes of breaking—the Palestinian Campaign for the Academic and Cultural Boycott of Israel, a subsection of the Boycott, Divestment, and Sanctions movement against the Jewish state. “We wish to promote a shared reality marked by open dialogue and exchange throughout the Middle East, without wars, occupation, or any borders,” the description says.

Wael Shawky, *Cabaret Crusades: The Path to Cairo* (2012), video still. Part of the work is being shown in “Stolen Arab Art” at Tel Aviv’s 1:1 Center for Art and Politics without crediting the artist, or obtaining his consent. Courtesy the artist and Sfeir-Semler Gallery, Beirut/Hamburg.

At the opening on July 12, there wasn’t so much an open dialogue as an argument, with videos posted to social media capturing a confrontation between Palestinian artist Raida Adun and Adi Englman, director of Hasharon 4 complex that houses 1:1. “This is beyond shameless,” Adun said. “It is a total lack of respect to artists who have never given their consent to this. You are endangering those artists’ lives and careers.”

The artists’ names are not included, the statement notes, “on the assumption that they would not want for their work to be shown in Israel, as part of the Arab and International Cultural Boycott of Israel, and with the aim of not foisting an undesired cooperation upon them, so as to shield them from criticism and accusations of treason in their countries of origin.”

The unidentified works reportedly include excerpts from Walid Raad's *The Atlas Group project* (1989–2004) and Wael Shawky's *Cabaret Crusades* (2010–15).

The show is curated by Omer Krieger, formerly artistic director of Jerusalem's Under the Mountain art festival. He had previously been in talks with an artist in Gaza about the center's opening exhibition, but out of fear of reprisals, the artist backed out.

Visitors "Stolen Arab Art" exhibition at the 1:1 Center for Art and Politics in Tel Aviv.
Photo by Moti Milrod, courtesy of Omer Krieger and the 1:1 Center for Art and Politics.

Krieger was careful, he told [*Haaretz*](#), to characterize the show as "an Israeli act of aggression" in order to protect the artists. "This exhibition is an art project, a type of performance," he explained.

But he won't necessarily agree to remove the artists' work from the show, should they ask. "We'll have to negotiate. This is a hostage-taking situation," he told [*Hyperallergic*](#). "I hope that the artists will appreciate the sophistication of this action, that they will understand its purpose and create contact with us."

So far, that seems unlikely. Raad has declined to comment on the matter, but Shawky has made his disapproval known. "What is the point of being a thief and so proud of your act!" he told [*Middle East Eye*](#). "This will never change anything—all these artists, including myself, are against showing in Israel."

"Stolen Arab Art" is on view at the 1:1 Center for Art and Politics, HaSharon 4 Tel-Aviv-Jaffa, Israel.

Follow [artnet News](#) on Facebook:

Stell die Verbindung her

Protestkunst Der Kurator Omer Krieger zeigt in seiner Galerie in Tel Aviv „Stolen Arab Art“. Die Reaktionen darauf sind harsch

■ Marina Klimchuk

In der Mitte des abgedunkelten Raumes stapelt sich Informationsmaterial, auf der Leinwand spielt unaufgeregt eine Videoinstallation vor sich hin. Die Galerie 1:1 Center for Art and Politics im Süden Tel Avivs ist beinahe so klein wie ein Büro. Hinter einem Schreibtisch arbeitet ein Mann an seinem Laptop. Als ich unangekündigt eintrete, fragt er unverzüglich: „Bist du Journalistin?“, als ob er mich erwartet hätte. Omer Krieger, Künstler und Kurator der Ausstellung *Stolen Arab Art*, ist ein bekannter Name in der israelischen Kunstszene. Seit Jahren erforscht er politische Situationen durch Choreografien im öffentlichen Raum, von 2011 bis 2015 war er künstlerischer Leiter des politischen Jerusalemer Kunstfestivals *Under the Mountain*.

Mit seinem neuen Projekt präsentiert Krieger einem israelischen Publikum illegale Mitschnitte von zwei namhaften arabischen Künstlern. Besucher der Ausstellung erkannten die Installationen und konnten die Namen der Künstler zuordnen: *Cabaret Crusades* des Ägypters Wael Shawky und *Miraculous Beginnings* des in den USA lebenden Libanesischen Walid Raad. Jeder, der die Ausstellung besucht, wird Krieger zufolge „zum Komplizen des Diebstahls“. Krieger begründet ihn damit, dass dieser strategische Akt der künstlerischen Appropriation, des offenen Stehlens, für Israel die einzige Möglichkeit sei, Kunst aus dem arabischen Raum innerhalb des Landes zu erfahren. Gleichzeitig sollen durch den Diebstahl philosophische Fragen zur Bedeutung von Besitz und Autorenschaft erörtert werden. „Ich sehe mich sehr nach Verbindungen zur arabischen Welt. Wir brauchen Handlungen, die Frieden signalisieren, selbst dann, wenn es keinen Frieden gibt“, sagt Adi Engelman, Direktorin des Kunstkomplexes, die mit Krieger zusammenarbeitet.

Kooperation gilt als Betrug

Wechselt man für einen Augenblick die Perspektive, drängen sich Fragen auf: Was bedeutet es für das Werk von weltweit anerkannten arabischen Künstlern, wenn sie Teil eines Ausstellungsprojekts eines weit weniger bekannten Künstlers wie Krieger werden, noch dazu in einer Zusammenarbeit, die sie und ihre Familien in Gefahr vor politischen Fundamentalisten bringen. In den ideologischen Wertesystemen in Ägypten und dem Libanon wird Israel kompromisslos als Besatzungsmacht wahrgenommen und jegliche Kooperation mit „dem Feind“ als Betrug gewertet. Raads Eltern schickten ihn 1983, nachdem israelische Truppen im Libanon einmarschiert waren, als Jugendlichen in die USA. Dort schloss er die Schule ab und promovierte nach dem Studium über die Gefangenschaft westlicher Geiseln im Libanon während der Achtziger. Die von ihm gegründete Künstlergruppe Atlas Group arbeitet heute unter anderem Themen wie Autorschaft und den Krieg mit Israel von 1982 auf. 2016 hatte Raad zu den Themen Krise und Krieg in der Synagoge von Stommeln ausgestellt, gleichzeitig schloss er jede Kooperation mit israelischen Einrichtungen deutlich aus: „Im Libanon bedeutet jede Verbindung zwischen einem Israeli und einem Libanesischen, jede Verbindung zwischen einer israelischen und einer libanesischen Institution, Ärger“, hatte sich Raad in der Vergangenheit geäußert. 2016 schlug er eine Anfrage für ein Interview mit der linksliberalen israelischen Zeitung *Haaretz* aus.

Nach eigenen Angaben stand Krieger jahrelang mit einem jungen Künstler aus Gaza in Verbindung, man arbeitete an einem gemeinsamen Projekt – kurz vor Ausstellungseröffnung wurde es diesem jedoch zu brenzlich und er sprang ab. Weitere Bemühungen zur Kooperation von israelischen Künstler hätte eine Reihe von arabischen Künstlern entweder nicht beantwortet oder abgelehnt.

Seit der Ausstellungseröffnung Mitte Juli häufen sich auf der Facebook-Seite der Veranstaltung verbale Beleidigungen und Hasstiraden auf Hebräisch und Englisch. Die Kritiker, sowohl jüdische Israelis als auch in Israel lebende Palästinenser, neh-

Der Fassade zumindest gelingt es, die Verhältnisse maßstabgetreu zu spiegeln

men kein Blatt vor den Mund. „Zionismus, wie jede Art von westlichem Kolonialismus, hat sich niemals für die Aneignung von lokaler Kultur für die eigenen Zwecke geschämt“, ist in einem Kommentar zu lesen – obwohl Krieger nie ein Wort von Zionismus verlauten ließ, scheint das Projekt direkt mit Diebstahl von Land und Kultur in Verbindung gebracht zu werden, derer der Staat Israel so oft beschuldigt wird. „Rührend... Was ist das nächste Projekt? Araber vergewaltigen unter dem Decknamen der ‚Koexistenz‘“, schreibt eine arabische Aktivistin. „Was bringt es, ein Dieb zu

auf die leichte Schulter, aber die Dinge sind nicht immer so einfach.“

Paradoxerweise scheint Krieger den Erfolg seiner Negativpresse zu genießen, der Sturm hat ihn seinem Ziel ein Stückchen näher gebracht: „Diese Installation ist für mich Perfektion. Ich würde es genauso wieder tun, zum einen weil ich die Werke der Künstler unglaublich gut finde, aber auch der Akt des Stehlens sollte mehr mit Humor gesehen werden, und es sollte weniger die Moraleuke geschwungen werden. Endlich ist über nationale Grenzen hinweg, in der westlichen wie auch in der arabischen Welt, in Gaza, im Libanon ein Diskurs über den kulturellen Boykott gegen Israel zustande gekommen. Mit Kolonialismus hat das nichts zu tun, die Künstler sind ja viel bekannter als ich selbst.“ Kunst sei oft gefordert, moralische, gesetzliche und normative Grenzen zu überschreiten, um richtungsweisend zu agieren. Obwohl er den wirtschaftlichen Boykott gegen Israel unterstütze, sagt Krieger, lehne er den kulturellen Boykott ab – oft würde BDS (Boycott, Divestment and Sanctions) gerade liberale Kräfte und linke israelische Künstler mundtot machen.

Der kulturelle und akademische Boykott gegen Israel sind problematisch und können kontraproduktiv wirken. Israelische Künstler könnten hier ansetzen und sich selbst und das Publikum mit dem Defizit des Nichtsehens arabischer Kunst konfrontieren. Doch sowohl das Konzept als auch die Behauptungen von Krieger und Engelman lassen Fragen offen, allen voran: Welche positive Wirkung soll der Akt des Diebstahls unter Auslöschung von Autorenschaft haben, wenn kaum jemand, weder in Israel noch in der arabischen Welt, den Witz des Kurators so köstlich findet?

Konzeptuelles Dekor

Wer sich als Künstler dafür entscheidet, explizit politische Kunst zu betreiben und die aktuellen Verhältnisse zu thematisieren, sollte den Anspruch haben, mithilfe des Systems „Kunst“ Ausdrücke für die Komplexität politischer Realitäten zu finden. Dazu würde auch der Versuch gehören, die Machtverhältnisse zwischen Israel und den arabischen Ländern darzustellen, sowie sich selbst als Teil – wenn auch unfreiwillig – dieser politischen Lebenswelt wahrzunehmen. Anzubringen, dass einer der bestohlenen Künstler als jugendlicher einen Krieg mit Israel erlebte und dies in seinen

Werken verarbeitet, wäre hier essenziell. So aber entsteht der Eindruck, dass Raads und Shawkys Werke hier eher als konzeptuelles Dekor benutzt werden.

Krieger und Engelman versuchten mit dem Projekt, so sagen sie, Offenheit und Dialog zu schaffen. Doch die Performance scheint zu kurz gegriffen. Der Protestakt rechtfertigt mit der Forderung nach mehr Humor und nach „Freiheit der Kunst“ künstlerischen Missbrauch. Die Logik: Die

Kunstwerke sind so gut, dass sie es verdienen, missbraucht zu werden. Entstanden ist ein Kunstkonzept, das die politische Realität als intellektuellen Witz banalisiert.

Marina Klimchuk, geboren in der Ukraine, kam als Kind jüdischer Kontingentflüchtlinge nach Deutschland. Nach ihrem Soziologiestudium in München zog sie nach Tel Aviv
Mitarbeit: Michaela Rotsch, Kadir Fadhel

Wer seine Galerie betritt, wird laut Kurator zum Komplizen des Diebstahls

sein und auch noch stolz darauf zu sein? Die Ausstellung verdeutlicht nur den Bedarf nach kulturellem Boykott gegen Israel“, äußerte sich der Künstler Wael Shawky auf seiner Facebook-Seite. Er fügte hinzu, er ziehe in Erwägung, rechtliche Schritte gegen Krieger einzuleiten – seine Galerierin Lisson in London und Sfeir-Semler in Beirut wollten dieses Statement jedoch nicht bestätigen. Walid Raad verweigerte jeden Kommentar.

Raida Adon, eine palästinensische Künstlerin mit israelischer Staatsbürgerschaft, konfrontierte den Kurator bei der Ausstellungseröffnung, es kam zum Eklat. Später sagte sie gegenüber *Haaretz*: „Ich spreche hier als Künstlerin, nicht als arabische Frau. Es ist schlichtweg unmoralisch, nicht um die Zustimmung des Künstlers zu bitten. Es ist das Gleiche, als wenn jemand meine Videos einfach so ohne meinen Namen in israelischen Siedlungen (im Westjordanland) präsentieren würde. Falls auch nur ein einziger Idiot die Künstler der heimlichen Zusammenarbeit beschuldigt, genügt das, ihre Karrieren zu zerstören. Israelis nehmen alles immer so

ANZEIGE

Simeonstr. 60, neben der Porta Nigra | 54290 Trier
 Fon | +49 (0)651 718-1458 | www.museum-trier.de
 Dienstag bis Sonntag 10-17 Uhr
 5. Mai bis 21. Oktober 2018
 Dienstag bis Sonntag 10-18 Uhr

STADTMUSEUM
 SIMEONSTIFT TRIER

“אמנות ערבית גנובה” היא אולי פרובוקציה מוצלחת, אבל היא תערוכה כושלת

תערוכת הבכורה של “המרכז לאמנות ופוליטיקה” יכלה לעורר דיון ממשי, אלמלא נשענה על העצלות האדנותית של מארגניה

שאל סתר 17.07.2018 16:59

“אמנות ערבית גנובה” היא פרובוקציה מוצלחת ותערוכה כושלת. ב”מרכז לאמנות ופוליטיקה” שנחנך בשבוע שעבר בשכונת נווה שאנן בתל אביב מוקרנות מספר עבודות וידיאו של אמנים ערבים מבלי שיוצריהן נתנו את הסכמתם ומתוך ידיעה ברורה שלא היו מאשרים את הקרנתן בישראל. שמות האמנים והעבודות אינם מופיעים – לא בפרסומי המרכז ולא בו עצמו; אבל אבל קל לזהות את העבודות – למשל את “קברט מסעות הצלב” של וואל שאוקי – מה גם שהשמות כלל לא נחתכו מן העבודות, ומופיעים בתחילתן או בסיומן. מדובר בעבודות של כמה מהאמנים המוכרים ביותר מן העולם הערבי, עבודות שהוקרנו בביאנלות ובמוזיאונים גדולים ברחבי העולם והן חלק ממחזור הדם של האמנות הגלובלית העכשווית. אולם הן לא הוקרנו כאן עד עתה בחלל ציבורי עקב השתתפותם של יוצריהן בחרם התרבותי על ישראל. והנה כעת, במעשה שמארגני התערוכה מתארים כ”חציית גבולות מוסריים, חוקיים ונורמטיביים” ותוך הצהרה גלויה על “גניבתן” של העבודות, העבודות מוקרנות בציבור. אולם לא ברור מי מן הציבור יישב ויצפה בהן.

הסערה שהתחוללה סביב פתיחת התערוכה סחפה את עולם האמנות המקומי שהציב חזית אחידה נגדה. בעלי גלריות ואנשי שמאל גינו אותה ועירערו על הלגיטימיות שלה: טיעוניהם של אלה נגד הפגיעה בזכויות היוצרים ובקניין האמנותי נמזגו בטיעוניהם של אלה נגד מעשה נוסף של גזל זכויותיהם של ערבים, הפעם בשדה התרבותי. מליצי יושר לתערוכה כמעט שלא נמצאו. האירוע האמנותי הוקרן החוצה – לדיון שהתקיים ברובו ברשתות החברתיות ונוהל, כנהוג בפלטפורמה הזאת, תוך הסכמה גורפת וגריפת לייקים, לשמחת כל הנוגעים בדבר. היה נדמה ששדה האמנות חבר כולו לטקס גרוש של ה”חטא” שהתגלגל לפתחו – והיה מחננו טהור.

לתערוכה היתה האפשרות להתקיים כאירוע שאיננו רק יח”צני או מיתוגי, כזה שמעורר דיון של ממש, אלמלא נשענה על עצלות הפעולה והמחשבה של מארגניה. העניין אינו בכך שנולדה בחטא: חטאים ממלאים את האמנות ובלעדיהם היא תיוותר טובה ומיטיבה, אילוסטרציה של עמדה חברתית תקינה ומוסכמת. אבל לחטאים שכאלה יש היסטוריה וסוציולוגיה ומיתולוגיה ותיאולוגיה – וכדי לחולל אותם, כפעולה אמנותית מושגית, יש לנסח אותם בחדות. ואילו כאן, הניסוח מבולבל ורפה, כולו מתמכר לרטוריקה של שערוריה שנותרת חלולה. הגניבה – האם היא פעולה של מעבר על החוק או של ייסוד חוק? האם היא נערכת בשמה של איזו “זכות טבעית” כללית לצפייה בעבודות אמנות שיוצאת נגד בעלותו של היוצר על יצירתו, זכות הקניין האמנותי שלו? אם כן, מדוע “לגנוב” רק עבודות אמנות ערביות ולא עבודות אמנות נוספות – צרפתיות, יפניות, דרום-אפריקאיות – גם הן מבלי לקבל את הזכויות מיוצריהן? באשר אלה רק עבודות ערביות, האם הקרנתן נעשית כפעולת התנגדות לחרם התרבותי ותביעה, תמימה או מיתממת, למרחב אמנותי שאיננו נקבע על פי תנאיו של העולם הפוליטי? או אולי מעשה אמנותי זה שמצהיר על עצמו בגלוי כפסול מהדהד את כל הפסול שמצוי בתשתית החיים הלאומיים כאן וחושף אותו? ניתן היה לחשוב על הפעולה של התערוכה כהצטלבות בין הקפיטליזם לקולוניאליזם, בין שאלת הקניין הפרטי לשאלת הכיבוש – במעשה שמערער על

זכות-יתר אחת תוך חיזוקה של זכות-יתר אחרת. אבל לשם כך צריך היה לחשוב. וזאת כדאי היה לעשות מתוך האמנות עצמה, ובפרט זו המוצגת בתערוכה.

שאלת הגניבה, בצורותיה השונות – ניכוס, ציטוט, פרודיה – היא שאלה מרכזית באמנות של מאה השנים האחרונות. גרסה מורכבת במיוחד שלה מופיעה בעבודות של וואלד ראד ו"קבוצת אטלס" שעוסקות במלחמת האזרחים בלבנון, תוך יצירתו של ארכיון המכיל מסמכים ותצלומים היסטוריים ופיקטיביים, כאלה שמקורם לא ידוע או מחוק בכוונה, שנלקחו בגניבה או שהועתקו בשיבוש, ושהבעלות על הסיפור שנטווה דרכם תמיד מוטלת בספק. אילו באמת התעניינו מארגני התערוכה באמנות ערבית, היו יכולים לבחון את מעשה הגניבה שלה לאורם של מעשי הגניבה שבה. אבל לשם כך צריך היה לעבור דרך האמנות ממש, ולא רק לסמן את מחוות הפנייה אליה. ללא מהלך שכזה, התערוכה מפגינה חוסר עניין באמנות.

הרטוריקה הלוחמנית של התערוכה דורשת עיון מיוחד. בהיעדר שמות של האמנים והעבודות, מזדהר שמו של התיאורטיקן שמעניק לכל התערוכה תוקף. זהו האנרכיסט הצרפתי בן המאה ה-19 פיר'ז'וזף פרודון, חברו ולאחר מכן יריבו של קרל מרקס, שאמירתו "רכוש הוא גניבה" פותחת את טקסט התערוכה ומסמנת את כיוונה: התערוכה גונבת את רכושם של אחרים, וגונב מגנב פטור. אבל כשפרודון כותב "רכוש הוא גניבה" הוא מתכוון לדבר שונה לגמרי. בחיבורו "מהו רכוש?" מבחין פרודון בין רכוש לחזקה: החזקה היא העובדה שדבר מסוים נמצא ברשותו של מישהו, שהוא מעבד אותו ועושה בו שימוש. ואילו הרכוש הוא זכות הבעלות על דבר גם מבלי שהבעלים יוצר אותו ומשתמש בו. במאה ה-19 לאצולה ולבורגנות יש בעלות על קרקע בלי להיות אלה שמעבדות אותה. הקרקע היא רכושן. ואילו לפועל ולאכיר יש חזקה על חפצים, כלים ומכשירים מבלי שיהיו רכושן. משמעותו של רכוש, כותב פרודון, הוא ש"מישהו מבצע את העבודה בעוד הבעלים מקבל את התוצר". והרי זה מה שקורה בתערוכה: האמנים הערבים ביצעו את העבודה – הם בעלי החזקה עליה – ואילו אוצר התערוכה לוקח את התוצר הסופי ומציג אותו בחלל שלו, כמו הופך אותו לרכוש. הוא מתנהג לכן כמי שגונב את חזקתם של אחרים – כבעל רכוש, לא כאנרכיסט. העבודות מוצגות בתערוכה כשלל, שעוצב הרחק מכאן, נתפס וכעת משונע למקום שונה ומוצג בו. לא נעשה בתערוכה כל ניסיון לעבד את החומר – את עבודות הווידיאו – בדרך שתפתח את שאלת הגניבה: במקום להקרינן במלואן, כל עבודה על מסך נפרד, כלומר להשאירן כמות שהן, ניתן היה לעשות מונטאז' של העבודות, להלחים אחת לשנייה, לחתוך ולקבץ קטעים שונים, או לשנות את איכות ההקרנה, ואפילו להחשיך את המסך, להותיר אולם שחור וריק. כל אלה היו מספרים משהו על מסלול ה"גניבה" של עבודות וידיאו בעידן הדימויים המשוכפלים. במקום זה, פשוט השיגו עותקים של כמה עבודות מפורסמות ולחצו על פליי. זו עצלות של אדון, של בעל רכוש שהשתלט על עוד קצת נדל"ן בדרום תל אביב – לא של מי שגונב לשם מחייתו, גם זו התרבותית. מנהלת המרכז עדי אנגלמן והמנהל האמנותי עומר קריגר הם לא בדיוק ז'אן ולז'אן של האמנות המקומית.

אמנות ערבית גמבה. אוצר: עומר קריגר. 1:1, מרכז לאמנות ופוליטיקה. רחוב השרון 4, תל אביב. א, ב, 10:00-14:00. ג, 15:00-19:00. ד, 20:00-22:00. ה, 17:00-20:00. עד 6.9

רונן אידלמן ויונתן אמיר | ביקורת | 18/07/2018

הברקה אמנותית ומבוכה אוצרותית

"נדמה שמה שהרתיח את דמם של מבקרי העבודה אינו עצם פעולת הגניבה הבוטה, שכמוה מתרחשות מדי יום ביומו, אלא התקתה מהמרחב הפוליטי, שבו היא מקובלת, אל המרחב האמנותי, שאמור, לשיטתם, להיות נקי כפיים וטהור". על "אמנות ערבית גנובה"

שתף/שתפי

✓ לייק 295

ציוץ

ואליד-ראאד משוחח על עבודותיו, 2011. מתוך וויקפדיה. CC BY-SA 3.0

ב 20 השנים האחרונות הוצגו ברחבי העולם כמה פרויקטים אמנותיים שהפרו נורמות מוסריות וחוקיות. אמנים כמו סנטיאגו סירה, וים דלווי וארתור ז'מייבסקי הציגו יצירות שעשו שימוש בנרקומנים, נשים בזנות, מובטלים, מהגרים לא-חוקיים ומבקשי מקלט, ניצולי שואה, נכים ובעלי-חיים חסרי ישע. אף שמדובר ביצירות רדיקליות ומאתגרות, הן לא הוצגו בשוליים, אלא במרכזי האמנות הגדולים ביותר, בביאנלות ובדוקומנטות, במוזיאונים הגדולים בעולם ואף בכמה תערוכות בישראל.

אף שרבים הצביעו על אי-המוסריות של היצירות והביעו אי-נחת מצפייה בהן, עיקר הדיון בהן לא עסק בשאלה אם הן מוסריות, משום שברור לכל בר-דעת שהניצול הכרוך ביצירתן מציב אותן חד-משמעית בצד של הלא. אולם כל מי שיחשוב מעט על משמעותן של היצירות הללו ועל ההקשרים שבהם הן נוצרות יוכל לראות שאף אחד מהאמנים המוזכרים לא עשה דבר שחורג מן הנורמה החברתית והפוליטית המקובלת בימינו. היחס לזרים, עניים וחלשים בעבודותיהם של סירה וז'מייבסקי אינו שונה משמעותית מן היחס שהם מקבלים גם כשאינם מופיעים בעבודות, והיחס לבעלי-חיים בתעשיית האופנה אינו שונה מן היחס שקיבלו בעלי-החיים המקועקעים שגידל וים דלווי. מה שהפך את עבודותיהם של השלושה למאתגרות כל-כך, אם כך, אינו מהלך שמבוסס על הפרת כללים או הצבעה ביקורתית על ניצול ואי-שוויון, אלא התקה קרה ופשוטה של הניצול ואי-השוויון מן ה"עולם" אל המסגרת האסתטית של "עולם האמנות".

מעניין לחשוב על התקבלות היצירות הללו ביחס לדיון הסוער בתערוכה "אמנות ערבית גנובה", שאצר עומר קריגר ב-1:1, מרכז אמנות חדש המנוהל על-ידי עדי אנגלמן. עוצמתן של כמה מהתגובות בדיון, המבורך כשלעצמו, מעוררת תמיהה. בשנים האחרונות נוצרו בישראל דימויים אמנותיים גזעניים וסקסיסטיים בוטים שהצגתם, לעתים במוסדות ציבור מרכזיים, אלימה בהרבה מהקרנת קבצים דיגיטליים של אמנים ללא רשותם בגלריה עצמאית קטנה. מדוע אותו עולם אמנות שהתגייס בחירוף נפש, ולדעתנו בצדק, כדי להגן על זכותם של האמנים להציג גם דימויים מפירי שלוה ולהתנגד לדרישה להפוך את האמנות למכונת הכביסה המוסרית של החברה, דוחה כעת את פעולתם של קריגר ואנגלמן? כיצד מי שאמונים על אסטרטגיות אמנותיות פרובוקטיביות מהסוג המדובר משנים לפתע את עמדתם ומתארים את התערוכה כחציית קווים אסורה, תוך שהם מוחקים באחת מאה שנות מסורת אמנותית של זיוף, ניכוס, אירוניה והזדהות יתר, ואף מפרסמים, כפי שעשה כתב-העת "תוהו", כתב גידוי נגד קריגר ואנגלמן?

אפשר להבין את המוחים. "אמנות ערבית גנובה" מזכירה את הכיבוש ואת תולדות הציונות כמעשה גזל מתמשך (מתי באחרונה הסכימו רבים כל-כך שהציונות היא סיפור של גזל?), ועושה זאת באופן שמשכפל את דפוסי הדיכוי השגורים. גם אם ככל הידוע לנו אין בתערוכה עבודות של פלסטינים, ואף שמדיה דיגיטלית מעמידה את סוגיית זכויות היוצרים בפני אתגרים חדשים, בסופו של דבר התערוכה מבוססת על עיקרון של ניצול קולוניאלי ישן ומוכר שרוב אנשי אמנות אינם רוצה להיות מזוהים עימו כיום. אולם פה בדיוק נעוצה גם נקודת הכוח של התערוכה, שמאמצת את דרכי פעולתו של הריבון באופן שמטעין את הסיטואציה בגודש בלתי נסבל. במקום לציית לכללי התקינות וציווי הבי.די.אס, במקום ליצור אמנות דו-קיום ומחאה רפה שמתחפשת לחתרנות, במקום לפנטז על "דיאלוגים עדינים" שמתקיימים "מתחת לרדאר" ומתוארים על-ידי יוצריהם כאמנות ש"מאתגרת את הפוליטי", קריגר ואנגלמן בחרו פשוט לעשות פוליטיקה בתוך עולם האמנות. הם הפכו את המסגרת הפוליטית שעליה מבוסס הקיום בארץ מרקע שצריך להפנות לו עורף לחומר הגלם של העבודה. הם סירבו לעשות אמנות פוליטית "נכונה", ומהבחינה הזו נדמה שמה שהרתיח את דמם של מבקרי העבודה אינו עצם פעולת הגניבה הבוטה, שכמוה מתרחשות מדי יום ביומו, אלא התקתה מהמרחב הפוליטי, שבו היא מקובלת, אל המרחב האמנותי, שאמור, לשיטתם, להיות נקי כפיים וטהור.

כמה מהטענות שנשמעו כנגד התערוכה הזכירו שמדובר בגניבה ובעבירה על החוק, וכן בסיכון האמנים שעבודותיהם הוצגו ללא רשות, ועלולים לשלם על כך מחיר בארצותיהם. אנו חושבים שמדובר בטיעון מוגבל ובעייתי. נתחיל עם החוקיות: בתחילת השבוע פרצו חברות להקת פּוּסִי-רִיט למגרש בגמר גביע העולם בכדורגל במחאה על הדיכוי הפוליטי בארצן. אין ספק שהפריצה היתה עבירה על החוק, וההפרעה למהלך התקין של המשחק לא היתה הוגנת כלפי השחקנים והאוהדים. אבל המעשה של חברות הלהקה נבחן על סמך המסר שרצו להעביר, ולא על בסיס חוקיותו.

בסוגיית זכויות היוצרים בעידן הדיגיטלי ראוי לדון בפחות להט עיזור וזעם קדוש. גם השמעת שירים של פיירו או משרוע לילה במסיבה באנה-לולו או בגל"צ מבוססת על גניבת קניין רוחני. בהנחה שפיירו אינה מעוניינת ששיריה יושמעו בתחנת רדיו צבאית בישראל (ואולי בישראל בכלל), נוסף לסוגיית התמלוגים עולה פה גם שאלת ההתחשבות ברצונו של האמן ובזכותו לסרב להציג את עבודתו. "אמנות ערבית גנובה" עונה לשאלה בצורה מעניינת. זאת, בניגוד למקרה הביאנלה בסכנין, שהציגה עבודות של אמנים ערבים שהושאלו מאוספים פרטיים ללא רשות, ובכך כמו ביקשה למחוק את החרם. במקרה הנוכחי, הפקעת הנשק הלא-אלים היחיד שנותר לאמנים ערבים במחאתם נגד ישראל שמה את סוגיית החרם במרכז הדיון, ובכך דורשת מהקהל להתייחס לחרם, לסיבותיו ולדרכי התמודדות שונות של ישראלים עימו.

גם בעניין הסיכון הפוטנציאלי שמצפה ליוצרים בשל הצגת עבודותיהם בישראל ראוי לדייק: ראשית, דווקא ההודאה הפומבית בגניבה, שמגולמת בכותרת התערוכה, מגינה על האמנים, שכן ברור שהם אינם משתתפים פעולה עם המעשה. שנית, בניגוד לרושם שנוצר בכמה מהתגובות, האמנים הערבים שעבודותיהם נגנבו אינם חלשים. אין מדובר בפליטים חסרי כל, אלא בשחקנים בכירים ושווי ערך בזירת האמנות הבינלאומית, וספק אם העובדה שיצירותיהם הורדו באופן פיראטי מהרשת תפגע במעמדם, יוקרתם ומחירי עבודותיהם בעתיד. כל זה אינו הופך את מעשה הגניבה להגון ומוסרי, אולם אנו חושבים שהגינות ומוסר אינם יכולים להיות הערכים הראשונים בחשיבותם לשאלת התצוגה, ומאמינים שאמנות יכולה לאפשר לבחון שאלות מוסריות כאלה מחדש.

פעולה אמנותית טובה יכולה ליצור תהודה שאינה נובעת רק מן הטריק הסנסציוני שבה, אלא גם מאופי הקשרים בין הגורמים הנוגעים בדבר – האמנים, הצופים, הממסד והמבקרים – והפרכתם לשותפים מלאים למעשה. פעולה כזו מאלצת את האמנות להתמודד עם העולם שמאפשר אותה, מה שבאופן טבעי גורם לאי-נוחות. במקרה של "אמנות ערבית גנובה", התערוכה שולפת נדבך מהמציאות, מייבאת אותו לחלל האמנות ומאלצת את הצופה לקחת חלק בעסקה מגונה. מבחינה זו, וחרף הבעייתיות הטמונה בטיעון הזה, המחאה הגדולה נגד התערוכה רק מחזקת אותה.

עם זאת, "אמנות ערבית גנובה" אינה חפה מבעיות מבניות שמעיבות על האתגר האמנותי והפוליטי שהציבו יוצריה. הקושי מופיע כבר בכותרת התערוכה, שמחמיצה את העובדה שהתערוכה "אמנות ערבית גנובה" אינה תערוכה על אמנות ערבית גנובה, אלא תערוכה על גניבת אמנות ערבית. לא במקרה איש מן הכותבים/ות שהתייחסו לתערוכה לא עסק בעבודות שהוצגו בה. הן שוליות למעשה הגניבה עצמו, שהוא-הוא היצירה. את האשם בבלבול אפשר להפנות גם אל קריגר ואנגלמן, ולא רק אל מבקריהם. עוד בטרם פתיחת התערוכה האוצרים/יוצרים כבר הכריזו על ערב דיון עליה, והפרסומים והשיחות לא היו מדויקים מספיק בהגדרת העבודה כיצירת אמנות, ולא כתערוכה אוצרותית. אף שמאז שנות ה-70 בוצעו כמה מהלכים שמוססו את הגבולות בין אמנות לאוצרות, "אמנות ערבית גנובה" דווקא מחדדת אותם. היא מבחינה בין ליקוט יצירות והצבתן יחד במסגרת של מחקר, חשיפה, יצירת חיבורים ופרשנות, לבין בליעת היצירות הקיימות באמצעות מהלך אמנותי שמפקיע את היצירות הגנובות לטובת מהלך אמנותי כולל שמביע הגזמה, אירוניה, אי-נוחות ואף הומור.

כמהלך אמנותי "אמנות ערבית גנובה" היא הברקה, אך כתערוכה אוצרותית היא קצת מביכה. קריגר ואנגלמן הציגו את הפעולה כפרפורמנס פוליטי, אך גם כניסיון להכיר את השכנים, לאתגר שאלות של זכויות יוצרים, ופתטי מכל – להושיט את היד (הגונבת) לשלום, ואז עוד להתאכזב מהעדד ידו של הצד האחר. הן הטקסט הנלווה והן דברי היוצרים בשיחות ובראיונות הכשילו את המהלך האמנותי. מרגע שהחלו להסביר את עמדתם במקום לאפשר לאמנות לתפקד כמעין "הפרעה סתומה", נחשפה רדידות המחשבה, וזו החלישה את עוצמת ההתמודדות של הקהל עם היצירה. מ"אמנות ערבית גנובה" נותרה רק אמנות ערבית גנובה, של איש מהמבקרים כבר אין חשק לראות.

"אמנות ערבית גנובה", אוצר: עומר קריגר

1:1, מרכז לאמנות ופוליטיקה

רח' השרון 4, תל-אביב

עדי אנגלמן

סנטיאגו סיירה

יונתן אמיר

ויס דלווי

גלריה 1:1

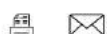
ארתור ז'מייבסקי

אמנות ערבית גנובה

רונן אידלמן

פואי ריוט

עומר קריגר

שתף/שתפי

✓ לייק 295

